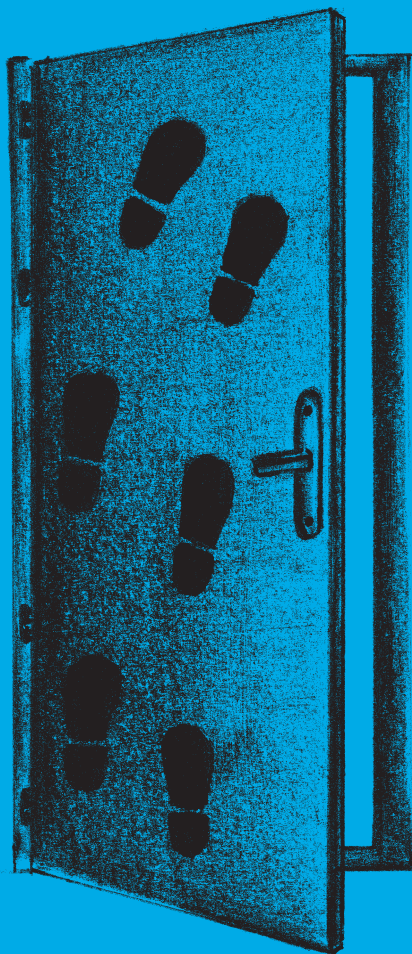

Kroky

2012

Tato brožura vznikla ve spolupráci členů realizačních týmů projektů, které se věnují oblasti práce s lidmi vracejících se z vězení.

Jedná se o projekty:

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Život po vězení

byl spolufinancován z prostředků ESF prostřednictvím operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR;

PRAHA
PRAHA
PRAHA
PRAHA

EVROPSKÁ
UNIE

Najdu si své místo

byl spolufinancován Evropským sociálním fondem a Praha & EU: **Investujeme do Vaší budoucnosti.**

2. vydání bylo financováno projekty **Pomůžeme ti pracovat** (CZ.1.04/3.305/31.00324) a **Reintegrační program Plus** (CZ.1.04/3.1.02/43.00084), které jsou spolufinancovány z prostředků ESF prostřednictvím operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

V souvislosti se sociální reformou, která proběhla k 1. 1. 2012, se v 2. vydání brožury Kroky mění vybrané informace v kapitolách Situace po výstupu, Ubytování a Zaměstnání.

Sdružení pro probaci a mediaci v justici, o.s., (SPJ)

je nevládní nezisková organizace založená v roce 1994. SPJ iniciuje a rozvíjí nové metody prevence kriminality a řešení následků trestné činnosti. Mezi cíle sdružení patří zajišťování úspěšné reintegrace znevýhodněných osob do společnosti a jejich návratu na trh práce. Mezi cílové skupiny SPJ patří především klienti s kriminální minulostí (včetně osob ve výkonu trestu odnětí svobody), mladiství a mladí dospělí ohrožení sociálním vyloučením a příslušníci sociálně vyloučených lokalit. Ve věznicích realizuje SPJ různé aktivity pro ty klienty, kteří mají zájem změnit svou situaci a v budoucnu se již nedostat do dalšího konfliktu se zákonem.

Příprava na výstup z výkonu trestu odnětí svobody (VTOS)	5 str.
Ubytování a zaměstnání	8 str.
Řešení dluhů	11 str.
Rodič ve VTOS	13 str.
Situace po výstupu	15 str.
Ubytování	19 str.
Zaměstnání	21 str.
Vztahy s rodinou	25 str.
Řešení dluhů	27 str.

Seznam zkratk použitých v textu

OP – občanský průkaz

OSPOD – oddělení sociálně-právní ochrany dítěte

OSSZ – okresní správa sociálního zabezpečení

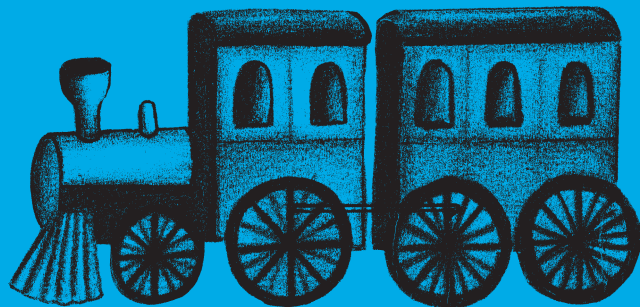
SPJ – Sdružení pro probaci a mediaci v justici, o.s.

ÚP – úřad práce

VPP – veřejně prospěšné práce

VS – veřejná služba

VTOS – výkon trestu odnětí svobody

PŘÍSPĚVEK NA CESTOVNÉ

Příprava na výstup

z výkonu trestu odnětí svobody (VTOS)

Jaké doklady bych si měl/a ještě před propuštěním zařídit?

Občanský průkaz (OP)

- ▶ nelze bez něj učinit základní kroky po výstupu (např. žádat o dávky pomoci v hmotné nouzi)
- ▶ je dobré zajistit si platný OP hned v okamžiku jeho propadnutí, ztráty či odcizení
- ▶ o době platnosti Vašeho OP se lze informovat u sociálního pracovníka věznice
- ▶ se zajištěním nového OP Vám pomůže sociální pracovník věznice (potřebujete průkazové fotografie, rodný list, oddací list/rozsudek o rozvodu manželství, případně úmrtí list manžela/ky, rozhodnutí o změně trvalého pobytu – fotografování ve věznici a duplikáty dokumentů lze zařídit ve spolupráci se sociálním pracovníkem)

Potvrzení o propuštění z VTOS

- ▶ věznice jej vydává automaticky každému, kdo opouští VTOS
- ▶ v případě, že jste byl/a ve vazbě, respektive ve VTOS, po roce 2006, předložte potvrzení o propuštění při výměně svého řidičského průkazu (koncem roku 2010 vypršela lhůta pro výměnu řidičských průkazů vydaných v letech 1994–2000), předejdete tak udělení pokuty za výměnu průkazu po stanoveném termínu

Cestovné

- ▶ při propuštění je možné na základě rozhodnutí ředitele věznice (navrhuje sociální pracovník) dostat finanční příspěvek na cestovné do místa trvalého bydliště a ubytování v prvních dnech na svobodě
- ▶ cestovné se vypočítává na základě ceny jízdného veřejné dopravy do místa trvalého bydliště
- ▶ tento příspěvek dostávají ovšem jen odsouzení/é, kteří/ré nemají na svém kontě ve věznici žádné finanční prostředky nebo nemají dostatek finančních prostředků
- ▶ pokud jste prokazatelně sám/sama (tj. bez rodiny, přátel) můžete dostat také finanční příspěvek na stravu, max. 150 Kč/den
- ▶ nároky na zmíněné finanční příspěvky se posuzují vždy individuálně

Zápočtový list

- ▶ pokud jste ve věznici pracovně zařazen/a, vezměte si od ekonomického oddělení zápočtový list v tištěné podobě (i přesto, že věznice zápočtové listy automaticky odesílá v elektronické podobě na Českou správu sociálního zabezpečení – ČSSZ)

Potvrzení o příjmu

- ▶ pokud jste ve věznici pracovně zařazen/a, vezměte si od ekonomického oddělení fyzické vyhotovení tzv. potvrzení o výši příjmu, budete ho potřebovat např. na úřadu práce (někdy je nutné o toto potvrzení žádat zpětně – po výstupu – ekonomické oddělení telefonicky, je tedy třeba zjistit si ještě před výstupem telefonní kontakt)

Pracovní odměna

Z hrubé pracovní odměny ve VTOS se odečítá 6,5 % na sociální pojištění a 4,5 % na zdravotní pojištění. Po tomto odečtu dostáváte čistou odměnu, kterou věznicé rozdělují následujícím způsobem:

- ▶ **30 %** na výživné nezaopatřených dětí,
- ▶ **40 %** na náklady VTOS (osvobození jsou např. odsouzení, kteří nedovršili 18. rok věku, nebo ti, kteří nebyli zařazení nezávinně do práce a nemají jiný příjem či hotovost),
- ▶ **12 %** srážky prováděné na základě nařízení soudu,
- ▶ **4 %** ostatní srážky,
- ▶ **12 %** kapesné,
- ▶ **2 %** úložné.

Finanční konto ve věznici

- ▶ finanční konto se ve věznici zřizuje každé/mu odsouzené/mu a mimo pracovní odměny se na něj ukládají také např. peníze poslané rodinou

Jak mohu spolupracovat se svým sociálním kurátorem ještě před výstupem?

- ▶ oslovte sociálního kurátora v místě trvalého bydliště či v místě, kde plánujete delší dobu žít
- ▶ můžete tak učinit dopisem anebo prostřednictvím sociálního pracovníka ve věznici
- ▶ sociální kurátor Vám může pomoci při hledání vhodného ubytování, případně zaměstnání
- ▶ může Vás navštívit ještě před Vaším výstupem
- ▶ kurátora můžete informovat, že ho plánujete po výstupu navštívit, a sepsat problémy, s nimiž byste uvítal/a pomoci

Ubytování a zaměstnání

Jak si mohu hledat vhodné ubytování před výstupem?

- ▶▶ nemáte-li zajištěné stálé ubytování, zajistěte si náhradní ubytování pro první období po výstupu
- ▶▶ sdělte tuto informaci svému sociálnímu pracovníkovi před výstupem na svobodu v rámci tzv. předvýstupního poradenství (2–3 měsíce před propuštěním)
- ▶▶ požádejte o pomoc písemně sociálního kurátora v místě návratu
- ▶▶ sociální pracovník a sociální kurátor Vám mohou pomoci nalézt vhodné náhradní ubytování: azylový dům, ubytovnu, noclehárnu
- ▶▶ finanční prostředky na ubytování v prvních dnech po výstupu Vám může poskytnout po zvážení Vaší situace ředitel věznice na návrh odborného zaměstnance věznice (sociálního pracovníka)

Mohu řešit své budoucí zaměstnání ještě před propuštěním?

- ▶ pokud uvažujete, že byste se rád/a vrátil/a k bývalému zaměstnavateli, oslovte ho dopisem a napište, proč máte stále o toto zaměstnání zájem
- ▶ poproste své blízké na svobodě, aby zjistili, jaké jsou pracovní nabídky v místě Vašeho návratu
- ▶ domluvte si příjem denního tisku s inzeráty, vyhledejte si vhodné pracovní nabídky ve své lokalitě a oslovte již z věznice zaměstnavatele, který Vás zaujal
- ▶ napište svému sociálnímu kurátorovi v místě bydliště, zda by Vás před výstupem na svobodu navštívil, a zeptejte se na situaci na trhu práce ve svém městě a zda má kontakty na zaměstnavatele, na které byste se mohl/a obrátit
- ▶ oslovte sociálního pracovníka ve věznici, zda nemá tipy na zaměstnavatele v místě, kam se vracíte

Jak si mohu zvýšit kvalifikaci ve VTOS?

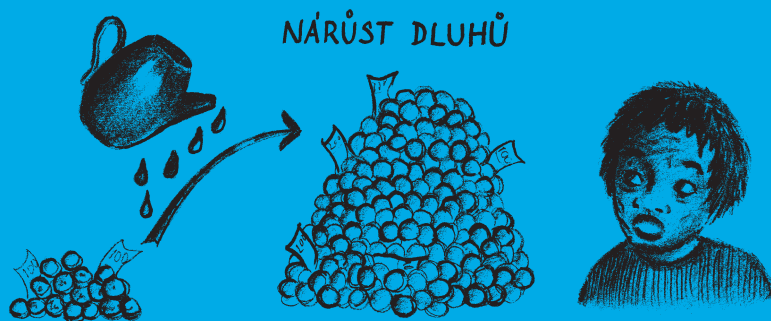
- ▶ jakákoliv pracovní zkušenost a vzdělávání se Vám může hodit při hledání zaměstnání
- ▶ máte-li příležitost, můžete se zapojit ještě ve věznici do zaměstnání, řemeslné dílny, zajímavého kroužku
- ▶ všechny tyto zkušenosti se Vám mohou hodit při sepisování životopisu a při pracovním pohovoru, při hledání zaměstnání, ale i krátkodobých brigád
- ▶ u speciálního pedagoga ve věznici se informujte ohledně možností absolvování učebního oboru, případně rekvalifikace (rozhoduje délka Vašeho trestu a splnění dalších podmínek)

Nevím, v jaké oblasti bych se mohl/a uplatnit

- ▶ můžete si sepsat na papír všechny oblasti, ve kterých si myslíte, že byste se mohl/a uplatnit
- ▶ již nyní si můžete sepsat vhodný životopis, který Vám pomůže při oslovování zaměstnavatelů, u nichž byste rád/a pracoval/a
- ▶ vhodně sestavený životopis zvýší Vaši naději na úspěch při hledání zaměstnání
- ▶ na základě Vašeho životopisu pozná zaměstnavatel, jaké máte vzdělání, pracovní zkušenosti a zájmy, silné stránky, které byste mohl/a v zaměstnání uplatnit
- ▶ životopis by měl zaměstnavatele zaujmout, tak aby si Vás pozval na pracovní pohovor

Tipy pro sepsání životopisu

- ▶ uveďte své vzdělání – dobu jednotlivých kurzů, rekvalifikací, dosažené zkoušky a osvědčení
- ▶ uveďte praxi, kterou jste absolvoval/a
- ▶ vypište své pracovní zkušenosti – od nejaktuálnějších po nejméně aktuální
- ▶ vypište kurzy, rekvalifikace, zajímavé aktivity, které jste absolvoval/a v období během VTOS
- ▶ vypište své dosavadní zaměstnavatele – dobu trvání jednotlivých zaměstnání, důležité úspěchy
- ▶ uveďte své další dovednosti – cizí jazyky, řidičský průkaz, psaní na stroji apod.
- ▶ vypište své silné stránky, které zaměstnavatele zaujmou – např. ochota za práci dojíždět, časová přizpůsobivost, zodpovědnost, spolehlivost, trpělivost, flexibilita apod.
- ▶ hlídejte si délku životopisu, maximálně 1 stránka A4 – podstatná je přehlednost, struktura, dobrá čitelnost, krátké věty
- ▶ zkontrolujte si, zda životopis neobsahuje pravopisné chyby, případně požádejte kamaráda/ku či pracovníka věznice, aby po Vás životopis zkontroloval/a

Řešení dluhů

Zadluženost se může stát těžkým břemenem a překážkou zapojení se do „normálního života“. Dluhy jsou zrádné především tím, že postupem času rostou. Při trestu odnětí svobody Vám tak může z původně nepatrné částky narůst dluh až desetinásobný. Nejrizikovější jsou v tomto směru spotřebitelské úvěry. Je lepší nečekat na řešení zadlužení na svobodu, ale pokusit se začít jednat ještě před výstupem.

Jak mohu řešit své dluhy ještě před propuštěním?

- ▶▶ Vytvořit si přehled dluhů a věřitelů a seřadit dluhy dle důležitosti. Abyste mohl/a svou situaci řešit, je třeba vědět, na čem jste. Před výstupem z VTOS můžete alespoň své dluhy zmapovat – udělat si přehled v tom, komu a kolik dlužíte. K tomu je možné využít pomoc rodiny a blízkých.
- ▶▶ Kontaktovat všechny věřitele. Sociální pracovník ve věznici či rodina a přátelé Vám mohou pomoci s nalezením kontaktů na věřitele, které můžete písemně oslovit, seznámit je se svou situací a požádat o sdělení aktuální výše dlužné částky. Případně můžete věřitelům nabídnout způsob postupného splácení dluhu poté, co budete na svobodě a najdete si práci.

Rodič ve VTOS

Jsem rodič ve výkonu trestu odnětí svobody

Rodiče mají vůči svým dětem rodičovskou zodpovědnost, ze které vyplývají určitá práva a povinnosti. Především je to povinnost vyživovací (ať už vůči dítěti, se kterým žijete v domácnosti, nebo určená soudem, pokud je rodič z nějakého důvodu od dítěte odloučen).

Déletrvající pobyt rodiče ve výkonu trestu odnětí svobody jej sice prakticky vylučuje z řádného plnění rodičovských práv a povinností, nezbavuje jej však povinnosti rodičovské zodpovědnosti (někdy může dojít k jejímu pozastavení). Pouze v případě odsouzení rodiče k trestu odnětí svobody pro trestný čin, který svědčí o závažném mravním i charakterovém narušení rodiče, je možné, že bude podán návrh na omezení rodičovské zodpovědnosti, k čemuž je oprávněn OSPOD (oddělení sociálně-právní ochrany dětí).

Odsouzení matky

Pokud matka malého dítěte nastoupí VTOS a soud neshledá důvodu rozhodnout o svěřeni dítěte do péče jiné osoby, připouští se, aby se odsouzená žena starala o dítě i během VTOS (zpravidla jsou k tomu určena specializovaná oddělení).

Odsouzená žena, která pečuje o dítě ve VTOS, má nárok na rodičovský příspěvek.

- ▶▶ žádost Vám může pomoci vyřídit sociální pracovníce ve věznici

Odsouzené ženě, která před nástupem VTOS řádně pečovala o své nezletilé dítě, lze po vyjádření příslušného oddělení sociálně-právní ochrany dětí prodloužit „obvyklou dobu“ přerušeni VTOS až o 10 dnů v kalendářním roce za účelem návštěvy dítěte, které se nachází v péči jiné osoby. „Obvyklá doba“, po kterou může být VTOS přerušeno, je např. za „dobré chování“ až 20 dní v roce.

Může mě dítě ve věznici navštívit?

- ▶▶ nestanoví-li vnitřní řád věznice vyšší počet, mohou Vás navštívit nejvýše 4 osoby včetně nezletilých dětí (nezletilé děti ve věku do 15 let se mohou zúčastnit návštěvy pouze v doprovodu osoby starší 18 let)
- ▶▶ máte právo přijímat (v čase určeném ředitelem věznice) návštěvy blízkých osob na dobu celkem 3 hodiny během jednoho kalendářního měsíce
- ▶▶ v případě nejasností se obraťte na příslušného kurátora pro děti a mládež (OSPOD), který by Vám měl písemně odpovědět na Vaše dotazy

S čím mi může v době před výstupem pomoci SPJ?

- ▶▶ SPJ zajišťuje ve věznicích různé programy pro zájemce, kteří se již v budoucnu nechtějí dostat do dalšího konfliktu se zákonem (viz příloha), a nabízí Vám podporu v období po propuštění na svobodu

Situace po výstupu

Kam bych si měl/a zajít ihned po výstupu?

Úřad práce (ÚP)

- ▶ nemáte-li zajištěné zaměstnání, Vaše první kroky by měly směřovat na ÚP v místě trvalého bydliště
- ▶ plánujete-li žít delší dobu v jiném místě, je nutné vykonat první návštěvu na ÚP v místě trvalého bydliště a po zaevidování se na tomto úřadě si osobně zažádat o převedení na ÚP v místě, kde chcete žít
- ▶ zaregistrovat se můžete následující pracovní den po svém výstupu (v den propuštění jste ještě považován/a za odsouzeného člověka), do 3 pracovních dnů (pokud jste ve věznici pracoval/a), nejdéle do 8 pracovních dnů (jinak Vám začne narůstat dluh na zdravotním pojištění, které za Vás v době evidence na ÚP platí stát)

- ▶▶ doporučujeme Vám navštívit ÚP dříve, než se vydáte za sociálním kurátorem
- ▶▶ k registraci si přineste OP, zápočtový list od posledního zaměstnavatele a potvrzení o výši průměrného výdělku (pokud jste pracoval/a ve VTOS, vyžádejte si oba materiály telefonicky na ekonomickém oddělení své věznice), evidenční list důchodového pojištění (od ČSSZ)
- ▶▶ při hledání vhodného zaměstnání Vám poradí tzv. zprostředkovatel, který Vám poskytne informace o volných pracovních místech
- ▶▶ zajímá-li Vás rekvalifikační kurz, Job klub, veřejně prospěšné práce ad., ptejte se na tyto možnosti a způsoby, jak si o ně zažádat
- ▶▶ máte-li zájem o práci v zahraničí, poskytnou Vám na ÚP kontakt na EURES poradce
- ▶▶ můžete si zažádat o finanční podporu v nezaměstnanosti
- ▶▶ neplníte-li domluvy, nespolupracujete, vykonáváte nelegální práci, nedostavíte se bez omluvy na sjednaný termín konzultace apod., budete z ÚP sankčně vyřazen/a na dobu 6 měsíců (při nemoci se, nejlépe telefonicky, omluvte a následně do 3 dnů zašlete lékařem vystavenou pracovní neschopenku)
- ▶▶ na kterémkoliv z ÚP lze vyřídít služby nejen v oblasti zaměstnanosti, ale také státní sociální podpory, hmotné nouze i dávky pro osoby se zdravotním postižením

Lékař

- ▶▶ nemáte-li průkaz pojištěnce, zajděte si před návštěvou lékaře na pobočku zdravotní pojišťovny a požádejte o něj (na pobočce Vás zároveň mohou informovat o výši Vašich případných dluhů na zdravotním pojištění a způsobu, jak nejlépe postupovat při jejich řešení)
- ▶▶ doporučujeme Vám navštívit svého obvodního lékaře již v prvních dnech na svobodě; pokud nejste v původním místě bydliště, můžete se zaregistrovat u nového lékaře (informaci o lékařské péči v daném místě Vám může poskytnout sociální kurátor)
- ▶▶ pokud jste uznán/a osobou v hmotné nouzi a pobíráte některou z dávek hmotné nouze, můžete být osvobozen/a od tzv. regulačních poplatků ve zdravotnictví (na požádání Vám bude vystaveno potvrzení o pobírání dávky)

Sociální kurátor

- ▶ Vaše kroky z ÚP by měly směřovat k sociálnímu kurátorovi - naleznete u něj odborné poradenství k existenčním otázkám: bydlení, zaměstnání, nedostatek financí, pomoc při vyřízení sociálních dávek, vyřízení dokladů, řešení dluhů ad.
- ▶ u sociálního kurátora si můžete zažádat o dávku mimořádné okamžité pomoci, kterou poté vyplácí ÚP
- ▶ naleznete jej nejčastěji na sociálním odboru městského úřadu
- ▶ přineste si s sebou OP (nebo jiný doklad o totožnosti), dále potvrzení o propuštění z VTOS či vazby
- ▶ vracíte-li se jinam než do místa trvalého bydliště, můžete navštívit místního sociálního kurátora, máte-li v úmyslu se na tomto místě delší dobu zdržovat – nutné doložit, např. nájemní smlouvou, smlouvou o ubytování, pracovní smlouvou
- ▶ návštěva sociálního kurátora není povinná, ale většina institucí, na něž se po propuštění obrátíte, Vám tuto návštěvu doporučí

Dávka mimořádné okamžité pomoci

- ▶ pro osoby v situacích, které je nutno okamžitě řešit, mimo jiné bývá poskytována i lidem po výstupu
- ▶ lze ji poskytnout maximálně do výše 1 000 Kč

Okresní správa sociálního zabezpečení (OSSZ)

- ▶ máte-li nárok na starobní důchod (dosáhl/a jste důchodového věku) či invalidní důchod (máte zhoršenou pracovní schopnost ze zdravotních důvodů), podejte si žádost o přiznání dávky důchodového pojištění na OSSZ v místě trvalého bydliště
- ▶ jste-li uznán/a invalidní a máte nárok na výplatu důchodu, je nutné pamatovat na přezkoumání zdravotního stavu u lékařské posudkové komise (LPK), jinak Vám bude výplata peněz pozastavena (LPK informuje o termínu přezkoušení zdravotního stavu písemně na adresu trvalého bydliště nebo na uvedenou korespondenční adresu)

Psychická podpora

- ▶▶ pokud jste po výstupu v situaci, kdy řešíte existenční či jiné problémy, nebo zkrátka „jen“ nemáte na koho se obrátit, hledejte podporu u nestátních organizací, u církevních organizací, ale také u dalších odborníků specializujících se na psychickou podporu
- ▶▶ mějte na paměti, že není ostuda dostat se do problému, ale je ostuda neřešit jej

Finanční pomoc

- ▶▶ máte-li Vy či Vaše rodina nedostačující příjmy, což znamená, že nemůžete uspokojit základní životní potřeby a zároveň nemáte možnost zvýšení příjmů (často se jedná o přechodné životní období), ptejte se na ÚP na dávky v hmotné nouzi
- ▶▶ na dlouhodobější pomoc, určenou především pro rodiny s dětmi, ve formě dávek státní sociální podpory, se ptejte na ÚP
- ▶▶ máte-li zdravotní postižení, ptejte se na ÚP na dávky sociální péče pro osoby se zdravotním postižením

S čím mi může v době po výstupu pomoci SPJ?

- ▶▶ SPJ Vám nabízí podporu a pomoc v regionech, kde působí (viz příloha)
- ▶▶ po propuštění na svobodu Vám můžeme zprostředkovat informace o úřadech, zdravotnických zařízeních a jejich službách, případně Vás na jednání doprovodit, pomoci Vám vyřídit podání žádosti apod.
- ▶▶ v případě dotazu nás neváhejte písemně kontaktovat na adrese SPJ

Ubytování

Kde se mohu ubytovat?

Azylový dům

- ▶ pokud jste se ocitl/a bez ubytování a jste v nepříznivé sociální situaci, ptejte se svého sociálního kurátora na možnost ubytování v azylovém domě
- ▶ o pobyt v azylovém domě je potřeba si zažádat, podmínkou přijetí bývá rozhovor se sociálním pracovníkem azylového domu, je potřeba mít s sebou platný OP (případně náhradní doklad, pas)
- ▶ v azylovém domě můžete nalézt dočasné celodenní ubytování, stravu či kuchyňku pro přípravu stravy, základní hygienu, možnost praní prádla, sociální poradenství, často i psychickou a duchovní podporu
- ▶ azylové domy bývají zvlášť pro ženy, matky s dětmi, rodiny a muže
- ▶ jste-li bez finančních prostředků, můžete si zažádat na ÚP o dávku v hmotné nouzi – doplatek na bydlení, který bývá zasílán přímo zřizovateli azylového domu na pokrytí nákladů spojených s Vaším ubytováním
- ▶ úhrada za 1 den s noclehem bývá od 50 Kč do 100 Kč (zvlášť lze hradit stravu, praní atd.)
- ▶ během pobytu v azylovém domě je potřeba aktivně pracovat na změně nepříznivé životní situace a dodržovat pravidla azylového domu, o kterých Vás poučí sociální pracovník v rámci tzv. úvodní schůzky

Noclehárna

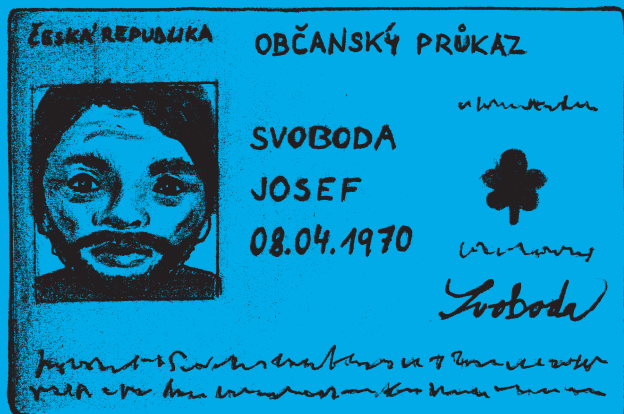
- ▶▶ ubytování v noclehárně je jednou z dalších variant, kterou můžete při hledání dočasného přístřeší využít, s hledáním noclehárny v místě Vašeho pobytu Vám opět může pomoci sociální kurátor
- ▶▶ noclehárny mívají omezenou provozní dobu (zpravidla od 19.30 do 6 hodin) a je vhodné se o příchodu na noclehárnu předem domluvit v organizaci, která noclehárnu provozuje (obec či neziskové a církevní organizace)
- ▶▶ v těchto zařízeních máte možnost přenocovat a provést základní hygienu
- ▶▶ úhrada za nocleh bývá od 20 Kč do 50 Kč
- ▶▶ při příchodu na noclehárnu budete potřebovat OP (případně náhradní doklad, pas)

Levná ubytovna

- ▶▶ lze také využít možnosti ubytování na některé z levných ubytoven, které naleznete po celé republice, jedná se o ubytovací zařízení pro krátkodobé i dlouhodobé ubytování
- ▶▶ máte-li více finančních prostředků, vyplatí se Vám platit si ubytování předem, např. na období 1 měsíce (s platbou předem cena ubytování obvykle klesá), ceny se pohybují zhruba v rozmezí od 90 do 300 Kč/1 noc
- ▶▶ většina ubytoven poskytuje ubytování na vícelůžkových pokojích, se společným sociálním zařízením a kuchyňkou na patře
- ▶▶ některé ubytovny mají k dispozici možnost praní prádla, přístup na internet, kantýnu, úschovnu věcí
- ▶▶ nelze s tím počítat, ale je možné si v některých případech po domluvě s majitelem ubytovny nahlásit ubytovnu jako místo trvalého pobytu

S čím mi může v době po výstupu pomoci SPJ?

- ▶▶ SPJ Vám nabízí podporu a pomoc v regionech, kde působí (viz příloha)
- ▶▶ po propuštění na svobodu Vás podpoříme při hledání vhodného a dostupného ubytování
- ▶▶ v případě dotazu nás neváhejte písemně kontaktovat na adrese SPJ

Zaměstnání

Co mi může pomoci zvýšit mé šance na úspěšné zaměstnání?

Ke sjednání jakéhokoliv pracovního poměru budete potřebovat platný OP.

Jednoznačně Vám doporučujeme legální zaměstnání, bude tak zaručena ochrana Vašich práv u zaměstnavatele, legální příjem rovněž zajišťuje vyšší stabilitu Vašeho rodinného rozpočtu. Práci na černo riskujete vyřazení z evidence na ÚP, za něž Vám hrozí sankce v podobě vyřazení z evidence na 6 měsíců, pozastavení vyplácení podpory a dávek a zároveň pokuta pro Vás až do výše 100 000 Kč. Při práci na černo Vám každý den narůstá dluh na sociálním a zdravotním pojištění.

Při uzavírání pracovní smlouvy dbejte na pečlivé přečtení všech ustanovení smlouvy před jejím podpisem. Máte právo si pracovní smlouvu vzít k prostudování a poradit se před jejím podpisem s někým, kdo Vám pomůže se v ní zorientovat. Při podpisu byste si měli být jistí, že jste ochotni za daných podmínek u zaměstnavatele pracovat.

Povinné náležitosti pracovní smlouvy jsou především:

- ▶ druh práce, který má zaměstnanec pro zaměstnavatele vykonávat;
- ▶ místo nebo místa výkonu práce, ve kterých má být práce vykonávána;
- ▶ den nástupu do práce.

Job kluby

- ▶▶ hledáte-li zaměstnání, nevíte, kam směřovat a jak se připravit na svůj pracovní pohovor, požádejte svého zprostředkovatele na ÚP o zařazení do Job klubu (případně se ptejte svého sociálního kurátora, zda není v místě Vašeho pobytu Job klub zřízený obcí), můžete tak užitečně vyplnit čas, než se Vám podaří nalézt vhodné zaměstnání
- ▶▶ Job klub je poradenský klub pro skupinu zájemců, kteří se v průběhu několika týdnů potkají v rámci 5–6 setkání
- ▶▶ v Job klubu Vám pomohou nachystat si perfektní životopis a připravit se na pohovor u zaměstnavatele, zároveň Vám poskytnou zdroje informací týkajících se zaměstnání
- ▶▶ v některých Job klubech máte možnost přímo si obtelefonovat zaměstnavatele, které si vytipujete, přístup k tisku a internetu s pracovními nabídkami

Veřejně prospěšné práce (VPP)

- ▶ pokud se Vám do 5 měsíců po evidenci na ÚP nepodaří nalézt zaměstnání, můžete si požádat u svého zprostředkovatele o možnost zapojit se do VPP
- ▶ pro zařazení je důležitý Váš zdravotní stav
- ▶ VPP je možné vykonávat již u zaměstnavatele spolupracujícího s ÚP za mzdu, a to na dobu až 12 měsíců, v té době již budete vyřazen/a z evidence ÚP, neboť se jedná o klasický pracovní poměr, kdy se Vám hradí zdravotní i sociální pojištění

Veřejná služba (VS)

- ▶ jste-li již 2 měsíce na ÚP a nedaří se Vám nalézt zaměstnání, ÚP Vás může zapojit do VS
- ▶ VS spočívá v odpracování 20 hodin týdně na činnosti, která je obecně v zájmu dané obce, např. pomoc v oblasti životního prostředí, kulturního rozvoje a sociální péče; konkrétně se může jednat např. o udržování čistoty v ulicích a veřejných prostranstvích obce, sezónní práce, výpomoc v obcí vlastněných projektech, ve zdravotnických zařízeních či v sociální oblasti
- ▶ za VS nepobíráte mzdu, ale udržujete si aktivitu, podílíte se na užitečné věci, stát za Vás platí zdravotní pojištění a jste stále veden/a v evidenci ÚP
- ▶ pokud vykonáváte VS, nebude Vám snížen příspěvek na živobytí na existenční minimum (který bývá jinak po šesti měsících krácen)
- ▶ ne všechny obce VS realizují, ale můžete VS vykonávat i v jiné obci, než kde pobýváte, může zahrnovat i dobrovolnictví u některé z neziskových organizací či jiné formy činnosti
- ▶ při odmítnutí VS bez vážného důvodu budete vyřazen z evidence ÚP

Brigády

- ▶▶ nedaří-li se Vám zatím nalézt zaměstnání na pracovní smlouvu, zkuste si najít nějakou krátkodobou či dlouhodobou brigádu
- ▶▶ znamená to, že s Vámi zaměstnavatel uzavře nejspíše dohodu o provedení práce (zaměstnavatel za Vás v takovém případě neplatí zdravotní a sociální pojištění a tato práce se Vám nezapočítává do praxe) nebo dohodu o pracovní činnosti (zaměstnavatel za Vás odvádí zdravotní a sociální pojištění, tato činnost se Vám však také nezapočítává do praxe)
- ▶▶ zkuste hledat prostřednictvím tisku, internetu (Práce.cz, Jobs.cz, Careerjet.cz, Sprace.cz, Spravnykrok.cz a další)
- ▶▶ obraťte se na pracovní agenturu, nejlépe na doporučení známého, který má s danou agenturou pozitivní zkušenost, anebo si prohlédněte přehled pracovních agentur na internetovém portálu Ministerstva práce a sociálních věcí v sekci Zaměstnanost, kde naleznete prověřené pracovní agentury a řadu dalších nabídek práce

S čím mi může v době po výstupu pomoci SPJ?

- ▶▶ SPJ Vám nabízí podporu a pomoc v regionech, kde působí (viz příloha)
- ▶▶ po propuštění na svobodu Vám můžeme pomoci při hledání vhodného zaměstnání, sepsání kvalitního životopisu, jednání s potenciálními zaměstnavateli, případně při žádosti o alternativní možnosti přivýdělků
- ▶▶ během Vašeho jednání se zaměstnavateli vám můžeme pomoci při překonávání možných bariér vyplývajících ze skutečnosti, že máte záznam v rejstříku trestů
- ▶▶ v případě dotazu nás neváhejte písemně kontaktovat na adrese SPJ

Vztahy s rodinou

S kým mohu řešit problém týkající se mých dětí?

- ▶ potřebujete-li odbornou pomoc související s dětmi (oblast výživného, sepsat návrh k soudu, sociálně-právní poradenství ad.), obraťte se na sociálního pracovníka na městském úřadě (nejčastěji pod názvem oddělení sociálně-právní ochrany dětí, tzv. OSPOD)
- ▶ na OSPOD naleznete pracovníky, kteří Vám poradí ve věci náhradní rodinné péče; lze se na ně obracet s otázkami týkajícími se osvojení, poručnictví, svěření dítěte do péče
- ▶ v poradenství v případě Vašich dětí Vám může pomoci kurátor pro děti a mládež, který poskytuje např. sociální terapii v problémových rodinách, zajímá se o děti bez řádné výchovy ad.
- ▶ řešíte-li u svých dětí a dospívajících dětí výchovné problémy, Vaše děti mají problémy s výukou a řadu problémů, o nichž s Vámi nechtějí hovořit, zkuste se obrátit na pedagogicko-psychologickou poradnu

S kým mohu řešit rodinné problémy?

- ▶▶ využijte možnost pomoci některé z poraden pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy (seznam poraden naleznete na: http://pdf.uhk.cz/poradenskecentrum/dokumenty/adresar_poraden_pro_rodinu.pdf, služby některých zmiňovaných poraden jsou zdarma)
- ▶▶ existují také občanská sdružení, která poskytují podobné služby, na takové organizace Vás může odkázat např. sociální pracovník nejbližšího úřadu či SPJ

Výživné

- ▶▶ protože neplnění vyživovací povinnosti je trestné a dluh na výživném je trestným činem, u kterého Vám hrozí trest odnětí svobody, doporučujeme Vám:
 - ▶ schovávejte si veškeré doklady o placení výživného;
 - ▶ při každé změně či problému informujte ideálně písemně soud i osobu, které výživné platíte (a o tomto si uschovejte nejlépe kopii);
 - ▶ dluhu na výživném můžete často předejít návrhem o pozastavení či snížení výživného (bude-li návrh schválen);
 - ▶ dovrší-li Vaše nezaopatřené dítě 18. rok, můžete platit výživné přímo jemu (tzn. adresovat na jeho jméno).

S čím mi může v době po výstupu pomoci SPJ?

- ▶▶ SPJ Vám nabízí podporu a pomoc v regionech, kde působí (viz příloha)
- ▶▶ můžeme Vám pomoci při hledání odborníka, který by Vás podpořil při zlepšení Vaší rodinné situace, řešení starostí s dítětem s výchovnými problémy, doporučit Vám vhodnou poradnu a případně Vás do ní doprovodit a dlouhodobě Vás podporovat a být s Vámi v této obtížné situaci
- ▶▶ v případě dotazu nás neváhejte písemně kontaktovat na adrese SPJ

Řešení dluhů

Při řešení zadluženosti je klíčové:

- ▶ zjistit, jaké dluhy máte, v jaké výši, komu dlužíte (kdo je věřitel)
- ▶ uvědomit si, které z Vašich dluhů jsou prioritní
- ▶ zmapovat si své příjmy a výdaje (zjistit, kolik budete moci splácet věřitelům)
- ▶ kontaktovat všechny věřitele a vysvětlit jim Vaši situaci
- ▶ splácet každému věřiteli alespoň minimální částku (od 200 Kč)

Jak zjistím informace o svých dlužích?

- ▶ nejspolehlivější je vždy Vaše paměť nebo dokumenty, které máte k jednotlivým dluhům schované
- ▶ další možností je kontaktovat věřitele a na výši dluhů se zeptat
- ▶ můžete též využít registry dlužníků, kde však nemusí být uvedeny všechny Vaše dluhy, protože každý z registrů zahrnuje dluhy jen od některých věřitelů, za výpis z registru se platí 100–250 Kč

Jaké jsou registry v ČR:

- ▶ **CERD** – Centrální registr dlužníků www.cerd.cz,
- ▶ **SOLUS** – www.solus.cz,
- ▶ **BRKI** – Bankovní registr klientů www.brki.cz,
- ▶ **NRKI** – Nebankovní registr klientů www.llcb.cz/nrki.htm.

Které dluhy jsou prioritní (nejdůležitější)?

Mezi důležité je třeba zařadit především ty závazky, u kterých hrozí:

- ▶ **UVĚZNĚNÍ:** neplacení výživného; případně peněžitý trest, kde hrozí jeho přeměna v trest odnětí svobody při neplacení;
- ▶ **VYSTĚHOVÁNÍ/VÝPOVĚĎ Z NÁJMU:** dluhy na nájmem (pokud 3x nezaplatíte, můžete dostat výpověď z nájmu bytu) a odpojení od využívání služeb (dluhy na energiích a vodě);
- ▶ **EXEKUCE:** dluhy, které jsou již předmětem žaloby u soudu.

Soudní řízení

- ▶ neplacení výživného je trestný čin, který řeší soudce v trestním řízení a u něhož hrozí trest odnětí svobody
- ▶ zadlužení není trestným činem, případné žaloby na zaplacení dlužné částky řeší soudce občanskoprávního soudu, který rozhodne o dlužné částce a případné povinnosti ji zaplatit

Exekuce

I pokud nechal dlužník zajít svou situaci až tak daleko, že je nařízena exekuce, stále je ještě možné domluvit se s exekutorem na splátkách. S touto dohodou musí souhlasit i věřitel.

Exekuce na peněžitě plnění může probíhat několika způsoby:

- ▶ srážkami ze mzdy (ale i z dávek podpory v nezaměstnanosti, podpory při rekvalifikaci a státní sociální podpory);
- ▶ příkázáním pohledávky (např. z účtu u peněžního ústavu nebo jiné dlužníkovy peněžitě pohledávky, nelze postihnout částku do dvojnásobku životního minima – ta musí být vyplacena dlužníkovi);
- ▶ prodejem movitých věcí a nemovitostí (až na to, co je pro dlužníka životně nezbytné nebo nezbytně potřebné k výkonu jeho pracovní činnosti, při výkonu nesmí být také zabavena hotovost ve výši životního minima).

Co je oddlužení (tzv. osobní bankrot)?

Nabízí řešení úpadku fyzické osoby buď prodejem majetkové podstaty, nebo plněním pětiletého splátkového kalendáře.

Kdy oddlužení mohou využít:

- ▶ máte-li více věřitelů, nejste schopen/na plnit své závazky a nepodnikáte;
- ▶ musíte být schopen/na zaplatit minimálně 30 % stávajícího dluhu;
- ▶ budete platit včas a sám/sama, musíte být zaměstnán/a nebo se snažit být (musíte vzít, co Vám nabídne ÚP), nesmíte zatajovat příjmy.

Oddlužení má 2 způsoby (o způsobu rozhodují věřitelé, případně insolvenční soud):

- ▶ plněním splátkového kalendáře (neprodává se majetek, 5 let samostatně splácí ze svých příjmů věřitelům),
- ▶ prodejem majetkové podstaty (zůstávají příjmy, prodají se všechny nehmotné i hmotné věci).

Kdy oddlužení nemohu využít:

- ▶▶ pokud by hodnota plnění, které by při oddlužení obdrželi nezajištění věřitelé, byla nižší než 30 % jejich pohledávek;
- ▶▶ pokud s Vámi podle výpisu z rejstříku trestů v posledních 5 letech proběhlo trestní řízení, které skončilo pravomocným odsouzením pro trestný čin majetkové nebo hospodářské povahy.

S čím mi může v době po výstupu pomoci SPJ?

- ▶▶ SPJ Vám nabízí podporu a pomoc v regionech, kde působí (viz příloha)
- ▶▶ můžeme Vám poskytnout dlouhodobé poradenství k mapování Vašich pohledávek, vyjednávání s věřiteli, pomoci Vám při sepisování oficiálních dokumentů, poskytnout odborné konzultace právníka v právní poradně týkající se rovněž možnosti oddlužení
- ▶▶ v případě dotazu nás neváhejte písemně kontaktovat na adrese SPJ

Nejdůležitější změny platné od roku 2012

Podmínky pro vznik nároku na podporu v nezaměstnanosti

- ▶ Změna spočívá v úpravě délky období, ve kterém je nutné získat alespoň 12 měsíců doby důchodového pojištění. Toto období je změněno ze tří let na dva roky.

Nárok na podporu v nezaměstnanosti má:

- ▶ občan s bydlištěm na území ČR, který v posledních dvou letech před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání získal alespoň 12 měsíců důchodového pojištění
- ▶ potřebnou dobu pojištění je možné získat i prostřednictvím tzv. náhradních dob, což je třeba doba pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, péče o dítě do čtyř let, doba výkonu veřejné služby či dlouhodobé dobrovolnické služby

Jednotné výplatní místo

- ▶ Od 1. ledna 2012 se sjednocuje proces výplaty nepojistných dávek sociální ochrany. Rozhodování a administrace těchto dávek jsou k tomuto datu prováděny jediným orgánem, kterým je Úřad práce ČR.
- ▶ Na kterémkoli z ÚP lze po 1. 1. 2012 vyřídít veškeré služby – jak v oblasti nezaměstnanosti, státní sociální podpory, hmotné nouze i dávky pro osoby se zdravotním postižením.

Postih práce na černo

- ▶ Zpřísnuje se postih za výkon nelegální práce, maximální částka pokuty pro osobu, jenž vykonává práci tzv. načerno, se zvyšuje z 10 000 Kč na 100 000 Kč.

Czech POINT – DONEZ

- ▶ Vytipování uchazečů o zaměstnání docházejí v určený čas v běžné pracovní době na kontaktní místo Czech POINT, kde obdrží nabídku volných pracovních pozic.
- ▶ DONEZ (Docházka nezaměstnaných) slouží jako kontrolní mechanismus Úřadu práce pro vybrané uchazeče o zaměstnání.

Veřejná služba

- ▶ Pro uchazeče o zaměstnání, kteří jsou vedeni v evidenci nepřetržitě déle než 2 měsíce, se od 1. 1. 2012 zavádí nabídka veřejné služby v rozsahu až 20 hodin týdně. Jestliže uchazeč bez vážného důvodu odmítne nabídku, bude vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání.

Zvolená rekvalifikace

- ▶ Uchazeč o zaměstnání si může od 1. 1. 2012 sám vybrat rekvalifikační kurz i rekvalifikační zařízení, které však musí mít akreditovaný vzdělávací program. Úřad práce musí posoudit uplatnitelnost takto získané kvalifikace na trhu práce a zároveň posoudit, zda rekvalifikace vyhovuje zdravotnímu stavu uchazeče. Úřad práce zvolenou rekvalifikaci uhradí pouze v případě, když předem vydá zájemci o tuto rekvalifikaci potvrzení, že po doložení úspěšného absolvování kurzu rekvalifikační kurz uhradí.

Spolupráce s agenturami práce

- ▶ Uchazeče o zaměstnání může krajská pobočka Úřadu práce zařadit, na základě individuálního akčního plánu a s jeho předchozím písemným souhlasem, do programu tzv. sdíleného zprostředkování zaměstnání, v němž Úřad práce spolupracuje se soukromými agenturami práce.

Karta sociálních systémů

- ▶ Kartou sociálních systémů bude vydávat Úřad práce. Kartou dostanou ti, kteří čerpají sociální a zdravotní dávky s tím, že platební funkce nebude povinná.
- ▶ Povinnost platit kartou sociálních systémů bude vyžadována u osob, které čerpají dávky pomoci v hmotné nouzi, a současně u nich existuje riziko zneužití.

Kontakty SPJ:

Sdružení pro probaci a mediaci v justici, o.s.

Korunní 101, 130 00 Praha 3

tel.: +420 296 180 297

mob.: +420 739 470 408

fax: +420 296 180 298

e-mail: institut@spj.cz

web: www.spj.cz, www.vzdelavani.spj.cz

Pobočka Ústí nad Labem

Velká Hradební 2, 400 01 Ústí nad Labem

tel.: +420 475 20 99 30

mob.: +420 736 604 679

e-mail: usti@spj.cz